

Par teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu Aizkraukles novadā

Aizkraukles novada domes 2023.gada 16.februāra
saistošo noteikumu Nr.2023/..“Par teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu Aizkraukles novadā”
PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. Projekta nepieciešamības pamatojums	<p>1.1. Pašvaldību likuma 44.panta pirmā daļa noteic, ka dome atbilstoši likumā vai Ministru kabineta noteikumos ietvertam pilnvarojumam izdod saistošos noteikumus.</p> <p>1.2. Saskaņā ar Pašvaldību likuma 45.panta pirmās daļas 3., 4., un 5.punktu dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus un paredzēt administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, nosakot administratīvos pārkāpumus un par tiem piemērojamos administratīvos sodus, ja likumos nav noteikts citādi, jautājumos par teritoriju un būvju uzturēšanu, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu, par īpašumam piegulošu, publiskā lietošanā nodotu pašvaldības teritoriju (gājēju ietves un zālāji līdz brauktuves malai, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas) kopšanu, par publiskā lietošanā nodotu pašvaldības zaļo zonu un stādījumu aizsardzību.</p> <p>1.3.Vienlaikus Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.906 “Dzīvojamās mājas sanitārās apkopes noteikumi” 4. punkts noteic, ka teritorijas sakopšanas darbi veicami pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktajā kārtībā. Tāpat Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 “Vispārīgie būvnoteikumi” 158.2.apakšpunkts paredz, ka būve ir jāsakārto, jāveic tās konservācija vai jānojauc (atkarībā no konkrētiem apstākļiem), ja būves fasādes un citu ārējo konstrukciju tehniskais stāvoklis vai ārējais izskats neatbilst pilsētvides ainavas vai ainaviski vērtīgās teritorijas prasībām (būve ir vidi degradējoša vai bojā ainavu), kuras ir noteiktas pašvaldības saistošajos noteikumos par namu un to teritoriju un būvju uzturēšanu, savukārt 159.2.apakšpunkts paredz, ka pašvaldība nosaka būves īpašniekam pienākumu sakārtot būvi, lai tā atbilstu pilsētvides ainavas vai ainaviski vērtīgās teritorijas prasībām, ja būve bojā ainavu.</p> <p>1.4. Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 17.punktu 2021.gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētā novada dome izvērtē novadu veidojošo bijušo pašvaldību pieņemtos saistošos noteikumus un pieņem jaunus novada saistošos noteikumus, un līdz novada saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2022. gada 31.decembrim ir spēkā novadu veidojošo bijušo pašvaldību saistošie noteikumi (..).</p> <p>1.5. Saistošo noteikumu projekts ir izstrādāts atbilstoši Pašvaldību likumā ietvertajam pilnvarojumam. Saistošu noteikumu projektā noteikta vienota kārtība, kādā kopjama Aizkraukles novada administratīvā teritorija, tajā skaitā apstādījumi, un uzturamas tajā esošās būves, nodrošinot sanitāro tīrību, teritorijas sakoptību, aizsardzību un pilsētvides ainavas saglabāšanu.</p>
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	<p>2.1. Precīzu noteikumu projekta ietekmi uz pašvaldības budžetu noteikt nevar. Izdevumi var rasties saistībā ar noteikumos ietvertajiem atvieglojumiem piegulošās teritorijas kopšanai.</p> <p>2.2. Lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi, nav nepieciešams veidot jaunu institūciju vai jaunas darba vietas.</p>
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības	3.1. Sociālā ietekme – ietekmēs sabiedrību kopumā;

vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	<p>3.2. ietekme uz vidi – saistošo noteikumu īstenošana nodrošinās sakārtotu vidi un sanitāro tīrību, tādējādi aizsargājot sabiedrības drošību un veicinot sabiedrības labklājību. Saistošo noteikumu īstenošana veicinās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;</p> <p>3.3. Saistošie noteikumi tiešā veidā neietekmē uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā.</p>
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	<p>4.1. Pilsētas vai pagasta un to apvienību pārvaldes vadītāja lēmumu par atteikumu noteikt atvieglojumu piegulošās teritorijas kopšanā var apstrīdēt Aizkraukles novada pašvaldības izpilddirektoram.</p> <p>4.2. Personas, kuru nekustamajiem īpašumiem piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas platība ir lielāka par pusi no nekustamā īpašuma platības, var saņemt Aizkraukles novada pašvaldības palīdzību nekustamajam īpašumam piegulošās teritorijas kopšanā, slēdzot ar Aizkraukles novada pašvaldību vienošanos par sadarbību piegulošās publiskā lietošanās esošās teritorijas kopšanā. Personai jāvērsās Aizkraukles novada pašvaldībā ar iesniegumu.</p> <p>4.3. Pašvaldības policijas amatpersonas ir pilnvarotas veikt administratīvā pārkāpuma procesu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai, savukārt izskatīt administratīva pārkāpuma lietu ir pilnvarota Aizkraukles novada domes Administratīvā komisija.</p> <p>4.4. Aizkraukles novada Būvvalde ir pilnvarota veikt administratīvā pārkāpuma procesu. Aizkraukles novada Būvvaldes pieņemto lēmumu var apstrīdēt tās institūcijas, kuras amatpersona pieņēmusi lēmumu, augstākai amatpersonai.</p> <p>4.5. Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā, ir Aizkraukles novada pašvaldība.</p> <p>4.6. Saistošie noteikumi tiks publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", informācija par tiem - Aizkraukles novada pašvaldības informatīvajā izdevumā "Aizkraukles Novada Vēstis" un ievietoti pašvaldības oficiālajā tīmekļa vietnē www.aizkraukle.lv.</p>
5. Projekta ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	<p>5.1. Pašvaldību funkcijas, kuru izpildei tiek izstrādāti šie saistošie noteikumi - Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto pašvaldības autonomo funkciju izpildei, t.i., gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (publiskai lietošanai paredzēto teritoriju uzturēšana; parku, skvēru un zaļo zonu un uzturēšana), kā arī noteikt teritoriju un būvju uzturēšanas prasības, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu.</p> <p>5.2. Saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai nav nepieciešams veidot jaunas Pašvaldības institūcijas, darba vietas vai paplašināt esošo institūciju kompetenci.</p>
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	<p>6.1. Saistošo noteikumu izpildi nodrošina pilsētas un to apvienību pārvaldes vadītāji, Aizkraukles novada Pašvaldības policija un Aizkraukles novada Būvvalde.</p> <p>6.2. Nav paredzēta jaunu institūciju izveide, esošo likvidācija, reorganizācija vai jaunu darba vietu izveide.</p>
7. Prasību samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	<p>7.1. Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai.</p> <p>7.2. samērīgums tests:</p>

	<p>7.2.1. Saistošajos noteikumos ietvertais regulējums ļauj panākt to, lai nedzīvojamo namu un daudzdzīvokļa dzīvojamo māju teritoriju, apbūvētu vai neapbūvētu zemesgabalu teritoriju īpašnieks, tiesiskais vai faktiskais valdītājs pienācīgi koptu īpašuma un īpašumam pieguļošo teritoriju. Tādā veidā nodrošinot Aizkraukles novada teritoriju sakoptību un sanitāro tīrību, kas ir gan pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju, gan pašu īpašnieku, tiesisko vai faktisko valdītāju interesēs. Jāņem vērā, ka īpašuma teritorijas un tam pieguļošās publiskā lietošanā esošās teritorijas kopšanas mērķis ir aizsargāt pašvaldības iedzīvotāju intereses – dzīvot sakoptā vidē. Līdz ar to tiek veicināta sabiedrības labklājība un aizsargāta sabiedrības drošība.</p> <p>Tiesību zinātnē norādīts, ka sabiedrības drošība kā leģitīmais mērķis tradicionāli orientējas uz nepieciešamību nodrošināt pamattiesībās konkretizētās piecas pamatvērtības – cilvēka dzīvību, brīvību, veselību, godu un īpašumu. Sabiedrības drošība nodrošināma nevis atsevišķu personu interesēs, bet gan publisko interešu aizsardzībai (<i>Pleps J. Satversmes 116. panta komentārs. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 119.-776.lpp.</i>).</p> <p>Saistošie noteikumi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai.</p> <p>7.2.2. Saistošajos noteikumos nedzīvojamo namu un daudzdzīvokļu dzīvojamo māju teritoriju un tām pieguļošo publiskā lietošanās esošo teritoriju uzturēšanas, apbūvēto vai neapbūvēto teritoriju tam pieguļošās teritorijas uzturēšanas prasības, prasības būvju fasāžu un citu ārējo konstrukciju uzturēšanai, noteiktas, ievērojot Pašvaldību likuma 45.panta pirmās daļas 3., 4. un 5.punktā ieterto pilnvarojumu, Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumos Nr.906 “Dzīvojamās mājas sanitārās apkopes noteikumi” un Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumos Nr.500 “Vispārējie būvnoteikumi” ieterto regulējumu.</p> <p>Satversmes tiesa 2004.gada 21.maija spriedumā lietā Nr.2003-23-01 nosprieda, ka likuma “Par pašvaldībām” 43.panta pirmās daļas 6.punkts ir atbilstošs Latvijas Republikas Satversmes 91., 106. un 107.pantam.</p> <p>Vienlaikus Satversmes tiesa 2014.gada 6.novembra spriedumā lietā Nr.2013-20-03 „Par Rīgas domes 2008.gada 8.jūlija saistošo noteikumu Nr.125 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi” 4.3. un 4.4.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105.pantam”, atzina, ka nepastāv citi līdzekļi, ar kuriem apstrīdētajās normās noteiktā pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi varētu sasniegt tādā pašā kvalitātē.</p> <p>Vienlaikus Satversmes tiesa atzina, ka īpašnieka pienākumu kopt un tīrīt viņa nekustamam īpašumam pieguļošo teritoriju pašvaldība var noteikt tikai ar tādu regulējumu, kas nodrošina samērīgumu starp personai uzlikto pienākumu un sabiedrības interesēs sasniedzamo mērķi.</p> <p>Saistošie noteikumu projekts paredz pašvaldības līdzdalību nekustamajiem īpašumiem pieguļošo publiskā lietošanā esošo teritoriju kopšanā, kā arī atvieglojumus noteiktām personu grupām.</p> <p>7.2.3.Saistošajos noteikumos ietvertās prasības pienācīgi kopt nekustamā īpašuma teritoriju un īpašumam pieguļošo teritoriju, prasības būvju fasāžu un citu ārējo konstrukciju uzturēšanai ir samērīgas, t.i., labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par atsevišķas personas interesēm nodarīto kaitējumu.</p> <p>Pašvaldības rīcība atbilst normatīvo aktu prasībām.</p>
8 Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	8.1.Saskaņā ar Pašvaldību likuma 46.panta trešo daļu saistošo noteikumu projekts un tam pievienotais paskaidrojuma raksts no 2023.gada 17.janvāra līdz 2023.gada 31.janvārim publicēts pašvaldības tīmekļvietnē www.aizkraukle.lv sabiedrības viedokļa noskaidrošanai.

8.2. Par saistošo noteikumu projektu saņemtie viedokļi pēc saistošo noteikumu projekta publicēšanas sabiedrības viedokļa noskaidrošanai, to apkopojums un izvērtējums (iesniedzēji, vērā ņemtie viedokļi, vērā neņemtie viedokļi, pamatojums):

8.2.1. Attiecībā uz pirmo iebildumu par pieguļošās teritorijas kopšanas platumu, un lūgumu neuzlikt slogu nodokļu maksātājiem par pašvaldības īpašuma kopšanu, norādām.

Pašvaldības kompetencē ir lemtā par to, kādā kārtībā tās administratīvajā teritorijā tiks izpildīta Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktā autonomā funkcija.

Pašvaldība saistošo noteikumu projektā ir noteikusi konkrētu platību, uz kādu attiecas pienākums kopt pieguļošās publiskās lietošanā esošās teritorijas (gājēju ietves un zālāji līdz brauktuves malai, izņemot transporta pieturvietas) kopšanu. Satversmes tiesa 2014. gada 6.novembrī sprieduma lietā Nr.2013-20-03 atzina, ka pašvaldībai ir tiesības ar saistošajiem noteikumiem noteikt nekustamā īpašuma īpašniekam pienākumu kopt pieguļošo teritoriju. Taču nepieciešama ir pašvaldības līdzdalība savas autonomās funkcijas īstenošanā.

Saistošie noteikumu projekts paredz pašvaldības līdzdalību nekustamajiem īpašumiem pieguļošo publiskā lietošanā esošo teritoriju kopšanā, kā arī atvieglojumus noteiktām personu grupām.

8.2.2. Attiecībā uz otro iebildumu, ka *“6.1.apakšpunkts ir vispārīgs, nav skaidrojums, kas definēts ar “nepievilcīgu ainavu”, radot iespēju sodīt sliktos un nesodīt, ko nevēlas”, un piecpadsmito iebildumu, ka “15. vispārīgi nav skaidrots kā”, norādām.*

Piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes (gramatisko, sistēmisko, vēsturisko un teleoloģisko metodi), lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu. Tiesību doktrīnā ir atzīts, ka taisnīguma princips demokrātiskā valstī ir gan attiecību regulējuma augstākā mēraukla, gan galvenais demokrātiskas valsts tiesību priekšraksts.

8.2.3. Attiecībā uz trešo līdz trīspadsmitajam iebildumam, *“ja ir 6.2.punkts, tad jābūt kārtībai un sistēmai, kur šos priekšmetus nogādāt, vai samērīgi uzlikt pienākumu, ja nav kārtības kur vest”, “6.3. valsts nav devusi pilnvaras pašvaldībai ietekmēt katra individuālā īpašuma lēmumu, varbūt zāli audzēt trušiem, vai dizainam, nav ņemts vērā cik maksā degviela, lai nopļautu zāli, kā arī nav sistēma, kur šo zāli nodot”, “nav samērīgi, pašvaldībai jākopj savs īpašums”, “[..] kurš izmērī, kad iestāja apstākļi “lielākā daļa”, ja prasa šādu nosacījumu, tad metodisko materiālu, kā to mēra”, “autotransporta vraki – tiesību aktos piemēro citu definējumu”, “vai nosacījumi attiecas uz pašvaldību”, “6.4. nav norādīts, kur ledu, sniegu likt un kur vest, nesamērīgs nosacījums [..]”, “6.6. kādiem pretslīdes materiāliem, jo 8.1. ir tikai aizliegums ko nedrīkst”, “6.6.5. pirmais jūnijs?”, “6.6.7. [..] kur vest?”, un uz četrpadsmito iebildumu, ka saistošo noteikumu 14.punktā nav skaidrojums, kas ietilpst sakopšanā, norādām.*

Saistošajos noteikumos 6.punktā ietvertās prasības attiecās uz nedzīvojamo namu un nedzīvojamo namu un daudzdzīvokļa dzīvojamo māju teritoriju un tam pieguļošo publiskā lietošanā esošo teritoriju uzturēšanu, ievērojot Pašvaldību likuma 45.panta pirmās daļas 3., 4. un 5.punktā ietverto pilnvarojumu, Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumos Nr.906 “Dzīvojamās mājas sanitārās apkopes noteikumi” un Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumos Nr.500 “Vispārējie būvnoteikumi” ietverto regulējumu. Saistošie noteikumi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, pašvaldības rīcība ir atbilstoša un ir samērīga.

Saistošo noteikumu projektā noteiktās prasības ir saistošas visām privātpersonām un juridiskajām personām attiecīgajā administratīvajā teritorijā, tajā skaitā, pašvaldībai.

Saistošo noteikumu projektā veikts tehnisks precizējums lietotajā terminā.

	Normatīvajos aktos ir noteikts skaidrojums, kas ir pretslīdes materiāli. Savukārt termini, kas lietojami tā vispārzināmajā (parastajā) nozīmē, nav jāskaidro.
--	---

Sēdes vadītājs,
domes priekšsēdētājs

L.Līdums